

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правозлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральной Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 луно 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьяись быд членлӧн эм аслас достоинство, а сылӧн ӧткодь да мырддъйтӧм правозз лоӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правозз нем туйӧ пунктӧм вайӧтис ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрти, и что сэтшӧм мирыс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн пра- возз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззисӧ могтез мортислӧ лэбтисны паныт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ӧртасьӧмын; и

медбы тӧдны, что Йитӧм Нациязлӧн народдз гижисӧ вын мортлс медджыт правозз, вылына лэбтисӧ личностлы дон, мужиккезлс да инькаазлс ӧтыжда правозз и кутчисисӧ эшӧ ӧнжыка отсавны социальной прогресс да вольной олан бурсьӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнз-государствоэз кӧсйисисӧ отсавны Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правозз сьӧрти бытшӧма да вольноя олӧмын; и

медбы тӧдны, что энӧ правозсӧ да свободаэсӧ позьӧ тырмӧ пыртны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылс ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНОЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ этӧ морт правоззлс быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кыдз задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтчыны быд отирлӧ и государстволӧ сйӧн, медбы быд мортис и быд общественной этӧ Декларациясӧ юрын ӧрӧттӧг видзтӧн, просвещеннӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтны энӧ правозсӧ да свободаэсӧ, пыртны нйӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивной празниккезӧ Чукӧрис членнз-государствоэзлӧн быд отиррезӧн бытшӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнойезӧн да ӧткоддезӧн достоинствоын да правоззын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кыдз воннзлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрийсьтӧг сетсьӧны быдӧс правозз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын, кытшӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, энӧ веритӧм, политической да модик вежӧр, национальной нето социальной петӧм, имущество да сословие.

Сдз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето страналӧн международной статус увья, нето сьӧрти, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияыс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кыдз-нибудь мӧднӧж зэлӧтӧм суверенитетын.

3 гижӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзӧттӧг.

4 гижӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланын.

5 гижӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортыслсь достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гижӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы сия эз вӧв, эм право лыддӱыны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гижӧт

Мийӧ быдӧнным законыс одзын ӧткодьӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧртӧ право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсянь, кинсянь бы сия эз лок.

8 гижӧт

Быд мортлӧн эм право бертны аслыс ӧштӧм правоз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальной суддзын.

9 гижӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гижӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовной статья сьӧртӧ, право тӧдны справедливӧй независимӧй судын ассис правоз да обязанностез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гижӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльын, вермӧ лыддисьны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдз сылсь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортыслӧ сетсьӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась нацональной закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧртӧ нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысса, кӧда вермис лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гижӧт

Некин оз вермы дзугны мортлсь ассис да семейной вӧрзӧтны сылсь оланін, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтны асьсӧ вӧрзӧтлӧммезсянь законӧн.

13 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольнӧя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытшӧм государствоын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странаись и бертны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисьны вӧтлӧмсянь мӧдӧк странаэзын и овны сэтчин.
2. Эта правоыс ӧшӧ сэк, кӧр мортсӧ кошшӧны не политической преступленнӧ понда, а мӧдӧк умӧлись, мыйыс мунӧ паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципезлӧ да моггезлӧ.

15 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.
2. Некинлсь оз вермӧ весись мырддзыны гражданство нето правосӧ вежны сийӧ.

16 гижӧт

1. Мужиккез да инькаэз, кӧдна лыддисьӧны нолетнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасьны, керны семья, кытшӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодь правозз гӧтрасьны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.
2. Гӧтрасьны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортыс олӧны бы ӧтлаын.
3. Семья – ӧтӧ учӧтик, но дона колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствоыслӧ колӧ дорйыны сийӧ.

17 гижӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кыз аслас, сӧдз и ӧтласа.
2. Некинлсь оз позь мырддзыны имуществосӧ астӧгъяс.

18 гижӧт

Быд мортыс вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдӧккезкӧт донтны кӧть кытшӧм енӧс да ассиныт арт, велӧтчыны, юрбитны да чулӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 гижӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧть кытӧн баитны эта йылись йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортыслӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошшыны, адззыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кыз сӧя только кужӧ и кытшӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксыны ӧтлаӧ да бытшӧма сёрнитны, а сӧдзжӧ йитсыны чукӧррезӧ.
2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытшӧм-либо чукӧрӧ.

21 гижӧт

1. Быд мортыслӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольнӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.
2. Быд мортыс вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй
3. Отирлӧн воляыс, тшӧктӧмыс – эм юралссез властлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чулӧтсьӧны быдӧс отирӧн и ӧткодя бӧрьян право сьӧртӧ гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднеж, но тожӧ

свободнӧя голосуйтӧмӧн.

22 гижӧт

Быд мортлӧн, кыздз общественлӧн членлӧн, эм право социальной отсӧт вылӧ, вылына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальной да культурӧй сфераэзын национальной уджӧн, отиррез коласын ёртасьӧмӧн да быд государстволӧн структура да вермӧм съӧртӧ.

23 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытшӧм да справедливӧй условиез, дорйисьны, медбы уджсис эз чапкӧ.
2. Быд мортлӧн эм право ӧткодь удж понда ӧткодь вештӧм вылӧ, кытшӧм-либо дискриминациятӧг.
3. Быд уджалсь мортлӧн эм право бытшӧм да справедливӧй вештӧм вылӧ, медбы сия ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достоинӧя, а кӧр ковсяс, адззисӧ мӧдик социальной отсӧт.
4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональной чукӧ да пырны зна профессиональной чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право шоччисьны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссьы и кадсь кадӧ вӧл сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право сэтшӧм олан вылӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧл бы оланін, шогӧттэзись веськӧтӧм, колана социальной отсӧт, кӧр ачыс мортыс и сылӧн гортиссес олсӧ бы шогавтӧг да бура, сідзжӧ эм право отсӧт вылӧ, ежели мортыс ӧштис удж, пондс шогавны, лоис инвалидӧн, кольччис ӧтнас нето сылӧ немӧн лоис овны не ас кузяас.
2. Кага вайӧм да челядь зорӧтӧм сетӧны право бытшӧм дозирайтӧм да отсӧт вылӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодь социальной дорйӧт.

26 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право велӧтчyny. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальнӧй да общӧй образованнӧ вӧлсӧ вештисьтӧг. Начальнӧй образованнӧыс быдӧнныс понда лоӧ обязательнӧйӧн. Технической да профессиональной образованнӧыс сетсьӧ быдлӧ, ӧтмоза сетсьӧ быд мортыслӧн сы вермӧм съӧртӧ и высшӧй образованнӧ.
2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралс сылӧн личность, содс уваженнӧ сылӧн правозз да свободаэз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ёртасьӧтӧ, отсалӧ йитсьыны раса да енлӧ веритӧм съӧртӧ чукӧррезлӧ, а Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытшӧм лӧнь олан.
3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядьлӧ велӧтчyny.

27 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право пуктыны пай ӧтласа культурнӧй оланӧ, гажӧтчyny искусствоӧн, зорӧтны научнӧй прогресс да тӧдны сылсь быдӧс бурсӧ.

2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральнӧй да материальнӧй вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сыӧн кыдз авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальнӧй да отиррез коласын примитӧм порядок вылӧ, кӧда съӧртӧ эта Декларацияын гижӧм правоэс да воляэс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортлыс видзӧ кыв отир одзын, кӧда ӧтнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да бытшӧма зоравны.

2. Быд мортлыс правоэсӧ да волясӧ законыслӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧштыны правоэсӧ да свободаэсӧ мӧдиккезлӧ, а демократическӧй йӧз коласас вылына видзсис мораль, вӧл дзугсьытӧм да бур олан.

3. Эна правоэс да воляыс оланын некӧр оз вермӧ мунны паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципезлӧ да могтезлӧ.

30 гижӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сдз, быттьӧ кытшӧм-либо государстволӧ, йӧз чукӧрлӧ нето торья морттэзлӧ сетӧм право удж вылӧ нето керны мый-либо сэтшӧмӧ, мый бы мырддис правоэсӧ да волясӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
